Jan Jonston

guwerner
lekarz, uczeń
Ur. 0.0.1603, Szamotuły
Zm. 8.6.1675, Ziebendorf

Dane rodziców

Szymon Jonston

Anna Becker

Wychowanie i wykształcenie

W latach 1611-1614 uczył się w szkole braci czeskich w Ostrorogu. Następnie studiował w Schönaichianum w Bytomiu. Kolejnym miejscem jego nauki było protestanckie Gimnazjum w Toruniu, do którego został przyjęty 1619 roku. Zapewne na przełomie lat 1622/1623 udał się do Szkocji, ojczyzny przodków. Tam w początkach 1623 roku rozpoczął dwuletnie studia z zakresu filozofii, teologii i hebrajszczyzny na uniwersytecie Saint Andrews (w St. Mary's College). Spotkało go wówczas wielkie wyróżnienie, gdyż został zaliczony przez arcybiskupa Spotswood w poczet dwunastu alumnów królewskich.

Etapy kariery dot. edukacji

Po powrocie do Rzeczypospolitej został nauczycielem rodzin innowierczych. Od 1625 roku, przez trzy lata, był preceptorem młodych Korczbok-Zawadzkich w Lesznie.

W połowie 1628 roku wyjechał w podróż edukacyjną (Frankfurt nad Odrą, Lipsk, Wittenberga, Groningen). Studiował medycynę na uniwersytecie holenderskim we Franeker, a później w Lejdzie (od 13 lutego 1630). Wiosną 1631 roku wyruszył do Anglii. Bawił w Londynie i Cambridge, gdzie złożył do druku swoje dzieło filozoficzne "De constantia naturae i historyczne De quatuor monarchiis".

Po powrocie do kraju został również preceptorem Bogusława Leszczyńskiego (syna Rafała Leszczyńskiego), Władysława Dorohostajskiego i Władysława Korczbok-Zawadzkiego. Wyjechał z nimi w podróż edukacyjną jako guwerner (Niemcy, Holandia, Anglia). Wraz ze swymi podopiecznymi studiował w 1632 r. we Franeker (filozofię i medycynę). Pół roku później, wraz ze swymi wychowankami immatrykulował się na uniwersytet w Lejdzie (30 sierpnia 1632). Tam dzięki napisaniu traktatu "De febribus Jonston" otrzymał doktorat z medycyny (1634). Uzyskał też doktorat z filozofii. Studia dopełnił wiedzą praktyczną podczas zwiedzania Holandii (Dordrecht, Harderwijk).

Wiosną 1634 roku udał się do Cambridge, gdzie włączono go do grona doktorów medycyny. Podróż zakończyło dwuletnie wojażowanie po Flandrii, Brabancji i Francji. Z Paryża ruszono na zwiedzanie znaczniejszych miast Francji i Italii.

Peregrynanci wrócili do Rzeczypospolitej jesienią 1636 roku. Jonston osiadł w Lesznie, gdzie pracował jako nadworny medyk Leszczyńskich oraz fizyk miejski.

Fakty z życia osobistego

Pochodził ze szkockiej rodziny szlacheckiej, której przedstawiciele osiedlili się w XVI wieku w Wielkopolsce.

Żył w XVII wieku.

Bibliografia

Podmiotowa

1. Jan Jonston, *The letters of Jan Jonston to Samuel Hartlib*, transcribed & transl. into English & Polish with an introd., notes and bibliogr. W. J. Hitchens, Adam Matuszewski, John Young, Warszawa, 2000.
2. Jan Jonston, *Nieznany rękopis Jana Jonstona. Wykaz pozycji podręcznego księgozbioru*, oprac. H. Sadowska, Lubin, 1975.

Przedmiotowa

1. *Album studiososrum Academiae Lugduno-Batavae MDLXXV-MDCCCLXXV accedunt nomina curatorum et profesorum per eadem saecula, ed. W. N. du Rieu*, Haga, 1875.
2. T. Bilikiewicz, *Jonston Jan*, Polski Słownik Biograficzny, t. 11, Wrocław, 1964-1965.